

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2024. gada 10. aprīlī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 36/2024),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Jūrmalas pilsētas domes 2021. gada 25. februāra saistošo noteikumu Nr. 17 “Jūrmalas valstspilsētas teritorijas kopšanas saistošie noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 17) 4.1. apakšpunktu un 8.punktu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošām Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam un par spēkā neesošām no to pieņemšanas brīža.

2. Noteikumi Nr. 17, tostarp apstrīdētās normas ir zaudējušas spēku 2024. gada 23. janvārī, kad stājās spēkā Jūrmalas pilsētas domes 2023. gada 28. septembra saistošie noteikumi Nr. 25 “Jūrmalas valstspilsētas teritorijas kopšanas saistošie noteikumi”.

Noteikumu Nr. 17 4.1. apakšpunkts noteica, ka nekustamo īpašumu īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem nekustamajā īpašumā un īpašumam piegulošajā teritorijā ir pienākums pļaut zālienu, nepieļaujot, ka zāles garums pārsniedz 15 centimetrus un kūlas veidošanos, veikt ietves tīrīšanu.

Noteikumu Nr. 17 8. punkts paredzēja administratīvo atbildību par Noteikumu Nr. 17 4. punktā, tostarp tā 4.1. apakšpunktā noteikto prasību neievērošanu, proti, brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajām personām no 2 līdz 100 naudas soda vienībām, bet juridiskajām personām no 2 līdz 300 naudas soda vienībām.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Pieteikuma iesniedzēja jau iepriekš vērsusies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgiem pieteikumiem, lūdzot izvērtēt Noteikumu Nr. 17 4.1. apakšpunkta atbilstību Satversmes 105. pantam (pieteikumi Nr. 119/2022 un Nr. 6/2024).

Izskatot pieteikumu Nr. 119/2022, Satversmes tiesas 1. kolēģija 2022. gada 26. jūlijā nolēma atteikties ierosināt lietu, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, jo pieteikumā nebija sniegti argumenti par Pieteikuma iesniedzējas pamattiesību iespējamā aizskāruma rašanās brīdi. Savukārt, izskatot pieteikumu Nr. 6/2024, Satversmes tiesas 2. kolēģija 2024. gada 7. februārī nolēma atteikties ierosināt lietu, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu (turpmāk – kolēģijas 2024.gada

7.februāra lēmums), jo pieteikumā nebija sniegts juridiskais pamatojums par Noteikumu Nr. 17 4.1. apakšpunkta neatbilstību Satversmes 105. pantam.

Tādēļ kolēģijai, ievērojot Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, ir jāizvērtē, vai izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

5. Kolēģijas 2024. gada 7. februāra lēmumā secināts, ka pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kādēļ pašvaldība, pieņemot Noteikumu Nr. 17 4.1. apakšpunktu, būtu rīkojusies *ultra vires* tieši attiecībā uz pienākuma nepieļaut kūlas veidošanos noteikšanu. Tāpat pieteikumā nebija arī pamatots, kāpēc Satversmes 105. pants liedz pašvaldībai noteikt, ka nekustamajā īpašumā un īpašumam piegulošajā teritorijā zāles garums nedrīkst pārsniegt tieši 15 centimetrus. Proti, Pieteikuma iesniedzēja nebija pamatojusi, kāpēc Noteikumos Nr. 17 noteiktie pašvaldības līdzdalības veidi īpašumam piegulošās teritorijas kopšanā nav pietiekami. Tāpat pieteikumā nebija sniegts Satversmes tiesas judikatūrai atbilstošs pamatojums par to, ka pastāv alternatīvi līdzekļi, kas pamattiesību ierobežojuma legītīmo mērķi ļautu sasniegt vismaz tādā pašā kvalitātē, kā arī, ka labums, ko no pamattiesību ierobežojuma iegūst sabiedrība, nav lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk. kolēģijas 2024. gada 7. februāra lēmuma 8.1. un 8.2. punktu*).

Izskatāmajā pieteikumā nav mainījies faktisko apstākļu izklāsts, bet ir precizēts prasījums, proti, Pieteikuma iesniedzēja lūdz izvērtēt arī Noteikumu Nr. 17 8. punkta atbilstību Satversmes 105. pantam. Tāpat ir mainījies argumentu izklāsts un struktūra, kā arī pieteikums papildināts ar atsaucēm uz Satversmes tiesas judikatūru un ar Pieteikuma iesniedzējas viedokli par to, ka dabisko pļavu ierīkošana ir viņas pamattiesības mazāk ierobežojošs līdzeklis.

Tomēr prasījuma precizēšana, pieteikumā sniegto argumentu izklāsta un struktūras izmaiņas un to izvēršana pati par sevi vēl nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības, ja šīs izmaiņas nenovērš trūkumus, uz kuriem norādīts kolēģijas 2024. gada 7. februāra lēmumā.

Arī izskatāmajā pieteikumā Pieteikuma iesniedzēja turpina apgalvot, ka apstrīdētajās normās ietvertais pamattiesību ierobežojums nav noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu, jo pašvaldība nebija tiesīga noteikt administratīvo atbildību par kūlas veidošanās pieļaušanu. Tomēr pieteikumā vēl joprojām nav pamatots, kādēļ, pieņemot Noteikumu Nr. 17 4.1. apakšpunktu, kas noteic vienīgi nekustamā īpašuma īpašnieka pienākumu nepieļaut kūlas veidošanos, bet pats par sevi neparedz administratīvo atbildību par kūlas veidošanās pieļaušanu, pašvaldība būtu pārkāpusi likumdevēja noteikto pilnvarojumu.

Izskatāmajā pieteikumā, atsaucoties uz tiesībsarga atzinumu, Pieteikuma iesniedzēja papildus norāda, ka apstrīdēto normu mērķis bija nodrošināt ugunsdrošības prasības saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa noteikumu Nr. 238 "Ugunsdrošības noteikumi" 27. un 28. punktu. Administratīvo atbildību par apstrīdētajā Noteikumu Nr. 17 4.1. apakšpunktā noteikto pienākumu nepildīšanu jau paredzot Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 55. panta trešā daļa, tādēļ pašvaldība neesot bijusi tiesīga to noteikt apstrīdētajās normās. Tomēr pieteikumā nav pamatots, ka Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 55. panta trešā daļa, kas paredz administratīvo atbildību par kūlas dedzināšanu, nevis par zāles nepļaušanu vai kūlas veidošanās pieļaušanu, liegtu pašvaldībai Noteikumu Nr. 17 8. punktā noteikt atbildību par pasākumu neveikšanu, lai nenotiktu kūlas degšana.

Tāpat pieteikumā joprojām nav pamatots, kādēļ pašvaldībai būtu jāizvēlas tieši Pieteikuma iesniedzējas vēlmēm atbilstošs īpašnieka pienākuma kopt un tīrīt nekustamajam īpašumam piegulošo teritoriju līdzdalības veids un kāpēc Noteikumos Nr. 17 noteiktie pašvaldības līdzdalības veidi nebija pietiekami (*sal. sk. Satversmes tiesas 2014. gada 6. novembra sprieduma lietā Nr. 2013-20-03 13.2. un 13.3. punktu*). Izskatāmajā pieteikumā Pieteikuma iesniedzēja norāda uz sev vēlamo zāles pļaušanas veidu tai piederošajā īpašumā un apgalvo, ka tas esot alternatīvs līdzeklis apstrīdētajās normās ietvertajam pamattiesību ierobežojumam. Tomēr tas, ka vispār ir iespējams no apstrīdētajām normām atšķirīgs tiesiskais regulējums vai izņēmumi no pienākuma pļaut zāli nekustamajā īpašumā, pats par sevi vēl nenozīmē, ka šāds regulējums ir saudzējošāks līdzeklis, ar ko pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi varētu sasniegt tādā pat kvalitātē. Satversmes tiesas

judikatūrā ir atzīts, ka saudzējošāks līdzeklis ir nevis jebkurš cits, bet tikai tāds līdzeklis, ar kuru var sasniegt leģitīmo mērķi vismaz tādā pašā kvalitātē (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-01-01 14. punktu*). Tādējādi pieteikumā joprojām nav sniegts Satversmes tiesas judikatūrai atbilstošs pamatojums par to, ka pastāv alternatīvi līdzekļi, kas pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi ļautu sasniegt vismaz tādā pašā kvalitātē, kā arī, ka labums, ko no pamattiesību ierobežojuma iegūst sabiedrība nav lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 36/2024).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina